

NOKIAN PAJULAHDEN—HUHTAAN VESIHUOLTOLINJAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2011

FM Kerkko Nordqvist
Kulttuuriympäristöyksikkö
Pirkanmaan maakuntamuseo 2011

NOKIAN PAJULAHDEN—HUHTAAN VESIHUOLTOLINJAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2011

Tutkimusten perustiedot

Kunta	Nokia
Kylä/kaupunginosa	Tottijärvi
Tutkimuksen laji	Muinaisjäännösinventointi
Vastuutaho/vastuuhenkilö	Pirkanmaan maakuntamuseo / Vadim Adel, Kerkko Nordqvist
Kenttätyöaika	05.—06.05.2011
Tutkitun alueen laajuus	Ks. liite 1
Tutkimusten kustantaja ja kustannukset	Tottijärven vesiosuuskunta, 2270 € + alv
Löydöt	KM 38831—38832
Aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit	Vadim Adel, inventointi 2003
Raportin sivumäärä	39 + 4 s
Liitteet	Liite 1: Inventoinnissa tarkastetut alueet Liite 2: Löytöluettelo Liite 3: Digitaalikuvaluettelo Liite 4: Karttaluettelo
Alkuperäisen raportin säilytyspaikka	Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto (Tampere)

Inventoinnin kohdeluettelo

Kylä	Inv. nro.	Kohde	MJ-tyyppi	Ajoitus	PK
Pajulahti	1	Pajulahti 2	asuinpaikat	kivikautinen	212302
Pajulahti	2	Pajulahti 3	löytöpaikat	esihistoriallinen	212302
Huhtaa	3	Huhtaa (Huchtis)	asuinpaikat, kivrakenteet	historiallinen	212302
Pajulahti	4	Pajukanta	kivrakenteet	historiallinen	212302

Kannen kuva: Ote H. Löfvendahlin (1765) Huhtaan kylän aluetta kuvaavasta geometrisestä kartasta.

NOKIAN PAJULAHDEN—HUHTAAN VESIHUOLTOLINJAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2011

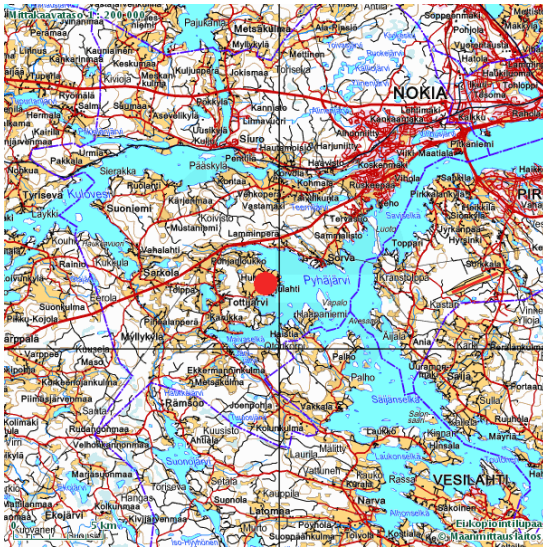
SISÄLLYSLUETTELO

Tutkimusten perustiedot	2
Inventoinnin kohdeluettelo	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
JOHDANTO	4
TUTKIMUSALUE	4
TUTKIMUSTEN TARKOITUS JA MENETELMÄT	5
TULOKSET JA YHTEENVETO	7
LÄHTEET	8
KOHDEKUVAUKSET	9
1 Nokia Pajulahti 2	9
2 Nokia Pajulahti 3	15
3 Nokia Huhtaa (Huchtis)	21
4 Nokia Pajukanta	33
LIITTEET	
LIITE 1 Inventoinnissa tarkastetut alueet	
LIITE 2 Löytöluettelo	
LIITE 3 Digitaalikuvaluettelo	
LIITE 4 Karttaluettelo	

JOHDANTO

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Nokian Tottijärven Pajulahden—Huhtaan vesihuoltolinjan alueen arkeologisen inventoinnin toukokuussa 2011. Inventoinnin esi- ja jälkitöineen suoritti arkeologi (FM) Kerkko Nordqvist (toisena kenttätöypäivänä maastossa oli myös valt.kand. Sarita Sandell). Työn valvojana toimi tutkija Vadim Adel. Tutkimusten kustannukset olivat 2270 € + alv ja niistä vastasi Tottijärven vesiosuuskunta.

Tutkimusten tuloksena tarkastettiin ja rajattiin Huhtaan (Huchtis) keskiaikainen kylätontti, tehtiin lisähavaintoja yhdellä kivikautisella kohteella ja löydettiin uusi kivikautinen löytöalue. Lisäksi maastosta paikannettiin historialliseen aikaan ajoittuvia rakenteita. Inventoinnin esitöiden yhteydessä suoritettiin Huhtaan alueen historiallinen kartta-analyysi.

Kartta 1. Tutkimusalueen sijainti. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 200 000.

TUTKIMUSALUE

Tutkimusalue sijaitsee Nokian eteläosassa, Pyhäjärven länsirannalla, noin 10 km Nokian keskustasta lounaaseen. Tutkimusten kohteena oleva alue rajautuu Huhtaan ja Pajulahden kylien väliin, jääden pääasiassa järvenrannan ja tien 13767 (Huhtaantie) väliselle alueelle, sijaiten tavallisesti jonkin matkan päässä välittömästä rantavyöhykkeestä.

Alueen maaperä on maaperäkartan (212302 Siuro) ja kenttähavaintojen perusteella laajoilla alueilla savea ja hienoa hietaa/hiesua, josta kohoa paikoin kivikkoisia moreeni- ja kalliomäkiä ja harjanteita. Alueen savisuus selittyy vesistöhistorialla. Tutkimusalue vapautui mannerjään alta noin 9000 eKr. ja Pyhäjärvi kuroutui Ancyclus-vaiheen lopulla noin 7000 eKr., jota ennen alueelle kerrostui hiesuja ja savia (Alhonen 1988: 28, 34—36). Vaikka Litorina-vaihe ei enää vaikuttanut vesistöihin Tampereen tienoilla, tutkimusalue oli edelleen pääasiassa veden alla Näsijärven lasku-uoman syntyessä Tammerkosken kohdalle 5500 eKr. Uuden uoman synty aiheutti Pyhäjärven alueella lisäksi muutaman metrin transgression, jonka laskun jälkeen nykyiset ranta-alueet tutkimusalueella ovat paljastuneet. (Alhonen 1988: 33—36; Tikkanen & Seppä 1991: 138—139.) Pyhäjärven nykyinen veden pinta on noin 77,5 m mpy .

Ennen tutkimuksia alueelta tunnettiin ainoastaan yksi kivikautinen asuinpaikka (Pajulahti 1; ks. Adel 2003) ja yksi löytöpaikka (Pajulahti 2; ks. Adel 2003), jonka lähistöltä on 1800-luvulla löydetty peltotöissä kivikirves (Heikel 1882: 21). Lisäksi tiedettiin, että tutkimusalueen pohjoisosassa sijaitsee historiallisten lähteiden mukaan Huhtaan keskiaikainen kylätontti ja heti varsinaisen tutkimusalueen eteläpuolella Pajulahden kylätontti (ks. Luoto 2010).

TUTKIMUSTEN TARKOITUS JA MENETELMÄT

Inventoinnin tarkoituksena oli tarkastaa tulevan vesihuoltolinjan alue muinaisjäännösten varalta. Ennakkoon tiedettiin, että linjan pohjoispäässä sijaitsee Huhtaan keskiaikainen kylätontti – lisäksi linjan läheisyydessä, sen eteläpäässä sijaitsivat Pajulahti 1 asuinpaikka ja Pajulahti 2 löytöpaikka. Tavoitteena oli paitsi tutkia koko linjan alue tuntemattomien muinaisjäännösten varalta, myös alustavasti arvioida kylätontin säilyneisyys ja rajata se sekä tutkia onko kivikautisilla löytöpaikoilla näkyvissä merkkejä laajemmasta toiminnasta, jotka ulottuisivat linjan alueelle.

Huhtaan kylätonttiin liittyen suoritettiin historiallisten karttojen kartta-analyysi, jonka yhteydessä tutkittiin Kansallisarkistossa Helsingissä säilytettäviä aluetta kuvaavia karttoja: geometrinen tiluskartta vuodelta 1765 (H. Löfvendahl) ja sen pohjalta piirretty isojakokartta vuodelta 1787 (C.H. Vallenström) (H 84: 9 / 1—14). Kartoista otetut digitaalikuvat asetoitiin nykykartalle MapInfo Professional 10.0 ja Adobe PhotoShop CS3 -ohjelmia käyttäen ottaen huomioon mittakaava- ja suuntaerot, sekä mahdolliset virheet ja muutokset maisemassa. Ongelmaksi muodostui sopivien ja luotettavien referenssipisteiden puute, sillä alueella on hyvin niukasti karttoihin selkeästi kuvattuja muuttumattomia maastonkohtia. Vertailemalla yhtäläisyyksiä ja eroja vanhoista kartoista otettujen kuvien ja nykykartan välillä oli kuitenkin mahdollista löytää riittävästi yhteisiä pisteitä, lähinnä toisiaan vastaavista peltokuvioista, sekä tietyistä teihin liittyvistä ilmiöistä.

Vanhojen karttojen asemoinnin avulla saatiin määriteltyä kylätontin sijainti 1700-luvun puolivälissä ja siirrettyä tämä informaatio peruskartalle, minkä perusteella alue tarkastettiin maastossa. Kylätontin alueen tutkimuksissa keskityttiin lähinnä näkyvien rakenteiden visuaaliseen havainnointiin. Alueen vuosisatainen asutuskäyttö, useat peräkkäiset rakennusvaiheet, sekä käsillä olevan vesijohtolinjan vaikutusalueella tapahtuneet aiemmat, ilmeisen intensiiviset, rakennus ja kaivuutyöt eivät antaneet syytä suorittaa koekuopitusta, etenkin käytettävissä oleva aika huomioon ottaen. Lisätietoa maanpinnalla näkyvien rakenteiden historiasta ja alkuperästä sekä alueen yleisestä maankäytöstä hankittiin myös haastattelemalla nykyisten talojen isäntäväkeä (Matti Sassi – Huhtaantanhua 5; Erkki Pietilä – Huhtaantie 233). Alue dokumentoitiin valokuvaamalla ja sanallisesti, sekä GPS-paikantimella (Magellan SporTrek) mittaamalla.

Kylätontin ulkopuolinen alue käytiin läpi systemaattisesti normaaleja inventointikäytäntöjä noudattaen. Tehtävänasettelun mukaisesti maastossa käytiin läpi koko vesihuoltolinjan linjaus, sekä käytettävissä olevan ajan ja olosuhteiden puitteissa sen läheisyydessä olevia, maastonmuodoiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan muinaisjäännösten kannalta potentiaalisia alueita. Tämä tapahtui paitsi havainnoimalla maanpinnalle näkyviä rakenteita, myös tarkastamalla ja pintapoimimalla avoimia maastonkohtia (pellot, tieleikkaukset jne.), sekä paikoin kaivamalla lapiolla pieniä (n. 30 x 30 cm) koepistoja. Havainnointiolosuhteet olivat pääsääntöisesti heikot: Huhtaan ja Ruskeapään välillä maasto oli käytännössä kauttaaltaan

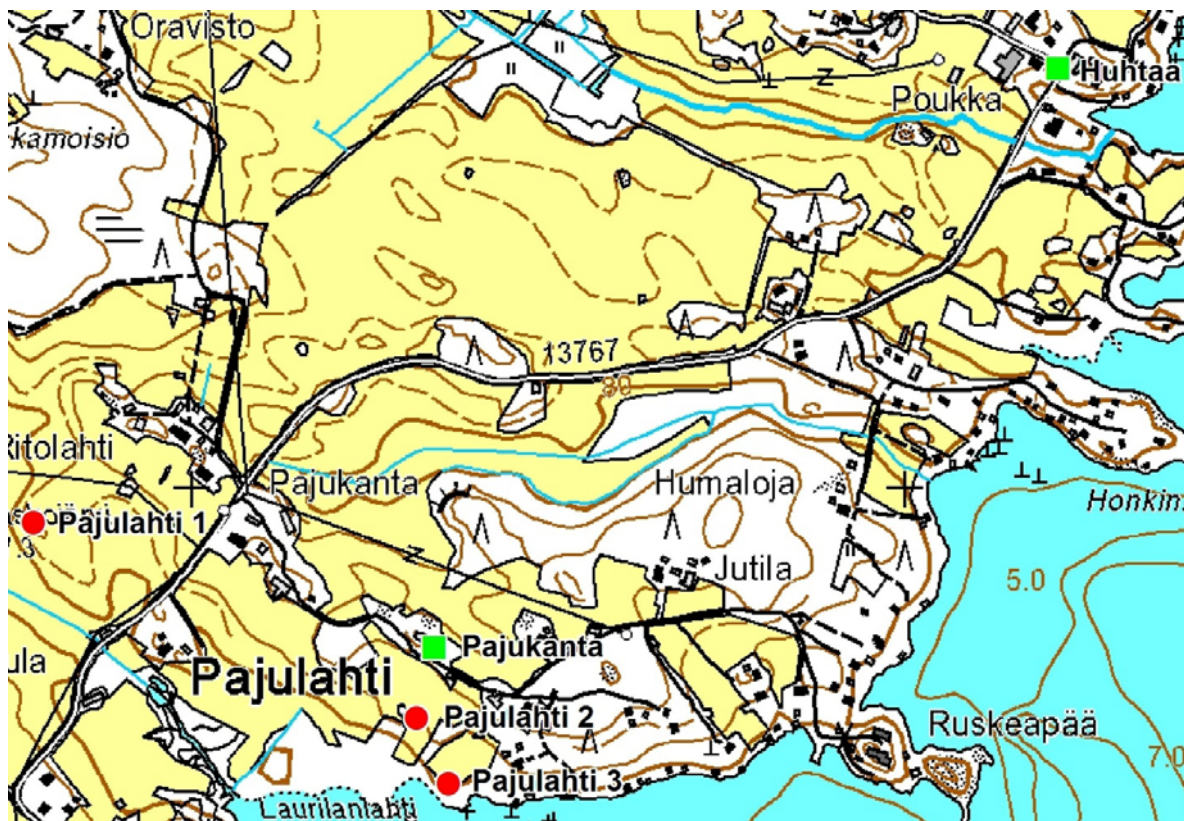

kiinni, eikä tilanne ollut paljon parempi Ruskeapään ja Pajulahden välillä, missä pellot olivat myös suurelta osin ummessa.

Jälkitöiden yhteydessä muistiinpanot kirjoitettiin puhtaaksi ja kentällä kerätyt paikkatiedot siirrettiin MapInfon avulla kartalle – aluerajaukset tehtiin maastohavaintojen ja -mittausten sekä kartalta tehtyjen mittausten avulla. Pohjakarttana on käytetty Maanmittauslaitoksen digitaalisia peruskarttoja vuodelta 2006 (PerusCD © Maanmittauslaitos, käyttöoikeuslupa PISA/020/2006). Kohteiden sijaintitiedot on ilmoitettu sekä yhtenäis- (p ja i) että peruskoordinaatteina (x ja y).

Kaikki inventointikohteiden tiedot tallennettu maakuntamuseon YmpäristöSIIRI-tietokantaan, josta on tulostettu raportin pääosa. Digitaaliset kuvat on tallennettu Tampereen museoiden tietokantaan (KuvaSiiri) tunnuksella KY 73. Alkuperäinen tutkimusraportti on Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa ja kopio Museoviraston arkeologian arkistossa.

Inventoinnin löydöt on Luetteloitu Museoviraston arkeologian kokoelmiin päänumeroille KM 38831—38832 (diar. 14.06.2011).

Kartta 2. Tutkimuksissa löydetyt ja tarkastetut muinaisjäännökset; esihistorialliset kohteet punaisella, historialliset vihreällä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1:10 000.

TULOKSET JA YHTEENVETO

Muinaisjäännösinventoinnin tuloksena paikannettiin ja rajattiin Huhtaan keskiaikainen kylätontti sekä todettiin Pajulahti 2 kivikautinen irtolöytökohde kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Lisäksi löydettiin uusi kivikautinen löytöpaikka (Pajulahti 3), sekä tarkastettiin toisen lähellä vesihuoltolinjaa sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan aluetta (Pajulahti 1). Maastosta paikannettiin myös muutamia nuoria historialliselle ajalle ajoittuvia rakenteita (Pajukanta).

Huhtaan kylätontti on mainittu ensimmäistä kertaa vuonna 1540. Tuohon aikaan paikalla on sijainnut neljä taloa, jotka näkyvät myös alueesta vuonna 1765 tehdyssä kartassa (Löfvendahl, myös Vallenström 1787). Kylätontin muinaisjäännösrajaus perustuu kartta-analyysiin ja maastotutkimuksiin. Tontti sijaitsee ympäristöään kuivemmalla matalalla moreenikumpareella, yhä edelleen asutulla alueella. Kylän keskellä kulkee tie (Huhtaantie / Huhtaantanhua), joka pääpiirteissään noudattelee 1700-luvun kartoissa näkyvää tielinjausta. Tien molemmilla puolilla, jokaisella 1700-luvun kartoissa näkyvällä tontilla on edelleen rakennuksia. Lisäksi kylätontin alueella on paljon aiempien rakennusten perustuskiviä yms. rakenteita (uuneja, kellareita), jotka kuitenkin lienevät melko nuoria, (1700—)1800-luvulta ja sen jälkeiseltä ajalta. Kylätontin säilyneisyyden ja rajojen tarkempi määrittäminen vaatii koekaivauksia. Suunnitteilla oleva vesihuoltolinja ei näytä tuhoavan mitään näkyviä historiallisia rakenteita, mutta koska on mahdollista että maan alla on paikoin säilynyt historiallisesti merkittäviä rakenteita tai kerroksia, on linjan kaivaustöiden yhteydessä syytä suorittaa arkeologinen valvonta.

Inventoinnissa tavatut kivikautiset löydöt tehtiin Pajulahti 2 asuinpaikalta ja Pajulahti 3 löytöpaikalta. Kohteelta Pajulahti 2 tunnettiin aiemmin muutamia kvartsi-iskoksia (Adel 2003), ja nyt pellosta löydettiin muutama piiesine. Kohteen läheisyydestä, alemmalta rantakorkeudelta löytyi lisäksi yksittäinen piiesine (löytöpaikka Pajulahti 3). Tämän ohella aiemmin tunnetun Pajulahti 1 asuinpaikan lähialuetta tarkastettiin tulevan vesihuoltolinjan kohdalta. Havaintomahdollisuudet olivat huonot (pelto oli ummessa ja kasvoi tiheää heinää), eikä paikalta ei tehty kivikauteen liitettäviä löytöjä. Näin ollen kohde Pajulahti 1 ei anna aihetta muutoksiin linjan suunnittelussa, mutta Pajulahti 2 tulisi kiertää linjaa kaivettaessa. Linjan liepeiltä löydettiin lisäksi muutama resentti ja melko jyrkkäseinäinen kellarikuoppa (i=3308021, p=6816427, z=81 ja i=3307832, p=6816235, z=85) ja kiviaitoja (kohde Pajukanta), jotka eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

Espoossa 10.08.2011

FM Kerkko Nordqvist

LÄHTEET

Elektroniset lähteet:

Suvanto, Seppo 2001: Vanhan Satakunnan henkilötiedosto (VSHT) 1303—1571 / Henkilötiedosto: Ylä-Satakunnan kihlakunta / Vesilahden hallintopitäjä. http://www.narc.fi/suvanto/sivut_1041-1137_VESILAHTI.pdf

Historialliset kartat / Kansallisarkisto, Maanmittaushallituksen uudistusarkisto:

Löfvendahl, H. 1765: Huhta, tiluskartta ja selitys. H 84: 9 / 1—7

Vallenström, C.H. 1787: Huhta, N:ot 1—4, isojaonkartta ja asiakirjat. H 84: 9 / 8-14

Raportit:

Adel, Vadim 2003: Nokia eteläosan (ent. Tottijärven) arkeologinen inventointi 2003. Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto.

Luoto, Kalle 2010: Nokian Pajulahden historiallisen ajan kylänpaikan arkeologinen inventointi 2010. Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto.

Kirjalliset lähteet:

Alhonen, P. 1988. Tampereen luonnonympäristön kehitysvaiheet. Tampereen historia I, Vaiheet ennen 1840-lukua. Tampereen kaupunki, Tampere. 3—50.

Heikel, A.O. 1882. Kertomus Pirkkalan kihlakunnan muinaisjäänöksistä. Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk 38. Finska Vetenskaps-Societeten, Helsingfors. 1—104.

Kaarninen, M. 1998. Tottijärven historia 1689—1998: torpparipitäjästä kaupunginosaksi. Nokian kaupunki & Nokian seurakunta, Nokia.

Suomen asutus 1560-luvulla. Helsingin yliopiston historiallisen laitoksen julkaisuja 4. Helsingin yliopisto, Helsinki.

Suvanto, S. 1973. Keskiaika. Satakunnan historia III. Satakunnan maakuntaliitto, Pori.

Tikkanen, M. & Seppä, H. 2001. Post-glacial history of Lake Näsijärvi, Finland, and the origin of the Tammerkoski rapids. Fennia 179:1. 129—141.

KOHDEKUVAUKSET

1 NOKIA PAJULAHTI 2

Kunta	Nokia
Vanha kunta	Tottijärvi
Kylä	Pajulahti
Kaupunginosa	
Kohdenimi	Pajulahti 2
Muinaisjäännöstunnus	1000007114
Inventointinumero	1
MJ-tyyppi	asuinpaikat
MJ-tyypin tarkenne	
Ajoitus	kivikautinen
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	2123 02
Peruskartan nimi	Siuro
X1-koordinaatti	6810 680
X2-koordinaatti	6810 727
Y1-koordinaatti	2467 299
Y2-koordinaatti	2467 330
Z1-koordinaatti	0085
Z2-koordinaatti	0087
P1-koordinaatti	6815 868
P2-koordinaatti	6815 914
I1-koordinaatti	3307 096
I2-koordinaatti	3307 130
Koordinaattiselite	Tottijärven kirkosta 2,3 km ENE
MI-tiivistelmä	Kohde sijaitsee pellolla, Pyhäjärvestä länteen pistävän Pajulahden N-puolella, lounaaseen viettävällä savipellolla muinaisella rantatörmällä. Löytövyöhyke sijoittuu lähelle törmän reunaa, kivisen metsäsaarekkeen ja lounaasta peltoon pistävän kivisen niemekkeen väliin. Löytöalueen koko on noin 60 x 50 m.

Kohteen sijainti ja kuvaus:

Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden pohjoispuolella, sen luoteispohjukassa olevan pienen Laurilanlahden koillisrannasta n. 90 m, peltoalueen eteläosassa, muinaisella rantatörmällä. Maaperä alueella on savea. Kohteen tausta nousee loivasti kohti pohjoista/koillista ja Ruskeapäätietä, jonka takana alkaa kivisempi metsäsaareke. Rantamuodostuma jatkuu lännessä ja idässä selvänä.

Löytövyöhyke sijoittuu lähelle törmän reunaa, kivisen metsäsaarekkeen (idässä) ja lounaasta peltoon pistävän kivisen niemekkeen (lännessä) väliin. Aiemmat löydöt (vuonna 2003, kvartssia) on tehty kivikkoisen saarekkeen pohjoiskärjen tienoilta (i=3307130, p=6815870, z=85) – heti tämän alueen pohjoispuolelle oli keväällä 2011 rakenteilla talo, ja alue oli täysin myllätty. Vuonna 2011 alueella tehtiin pintapoimintaa (ks. kartta), jolloin löydettiin piiesine niemekkeen edustalla olevien isojen kivien pohjoispuolelta, ja piikaavin noin 20 m niemekkeestä ja isoista kivistä pohjoiseen, keskeltä peltoa (i=3307110, p=6815915, z=87).

Kiinteistötiedot:

Kiinteistötunnus 536-441-7-59

Aiemmat löydöt:

KM 1996:18, liuskekirves. ”Löyt. Laurilan peltoa ladatessaan renki Wihtori Pajulahden kylässä” (Heikel 1882: 21).

KM 34232, kvartsi-iskoksia 3 kpl (Adel 2003).

Tutkimukset:

Inventointi: Vadim Adel 2003

Inventointi: Kerkko Nordqvist 2011

Havaintomahdollisuudet:

Huonot. Pelto kyntämätön ja suurelta osin umpeenkasvanut

Kohteen laajuus:

Noin 60 m (W—E) x 50 m (N—S), pinta-ala noin 2500 m²; perusteena pintapoimintalöytöjen levinneisyys ja maaston topografia.

Ehdotus suoja-alueeksi:

10 m säteellä löytöalueen rajasta.

Luokitusehdotus:

Luokka 2. Kiinteä muinaisjäännös, jonka tarkempi rajausta ja kulttuurikerroksen säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Pajulahden—Huhtaan vesihuoltolinjan rakentaminen (2011).

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Ks. kohta ”Luokitusehdotus”

Lähistön kohteet:

Pajulahti 1 (MJ-rekisteri 1000002241), kivikautinen asuinpaikka, 0,6 km NW.

Pajulahti 3, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,1 km SE.

Pajulahti (Pajulax) (MJ-rekisteri 1000018641), historiallinen kyläpaikka, 0,4 km SW.

Löydöt:

KM 38831: 1—2; piikaapimen fragmentti 1kpl, ja piiesine 1kpl

Digitaalikuvat:

KYY 73:11

Kartat:

1:20 000, 1:5000, 1:2000

Kuva 1. Nokia Pajulahti 2, asuinpaikka, löytöpaikat kuvan vasemmassa reunassa (2003), sekä kuvan keskellä, suuren kiven ja oikealla olevan metsän reunan välissä (2011). Kohti SW—NW. 6.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Nokia Pajulahti 2

Peruskarttaote 1:20000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 3. Nokia Pajulahti 2, peruskarttaote. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 20 000.

Nokia Pajulahti 2

Yleiskartta 1:5000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

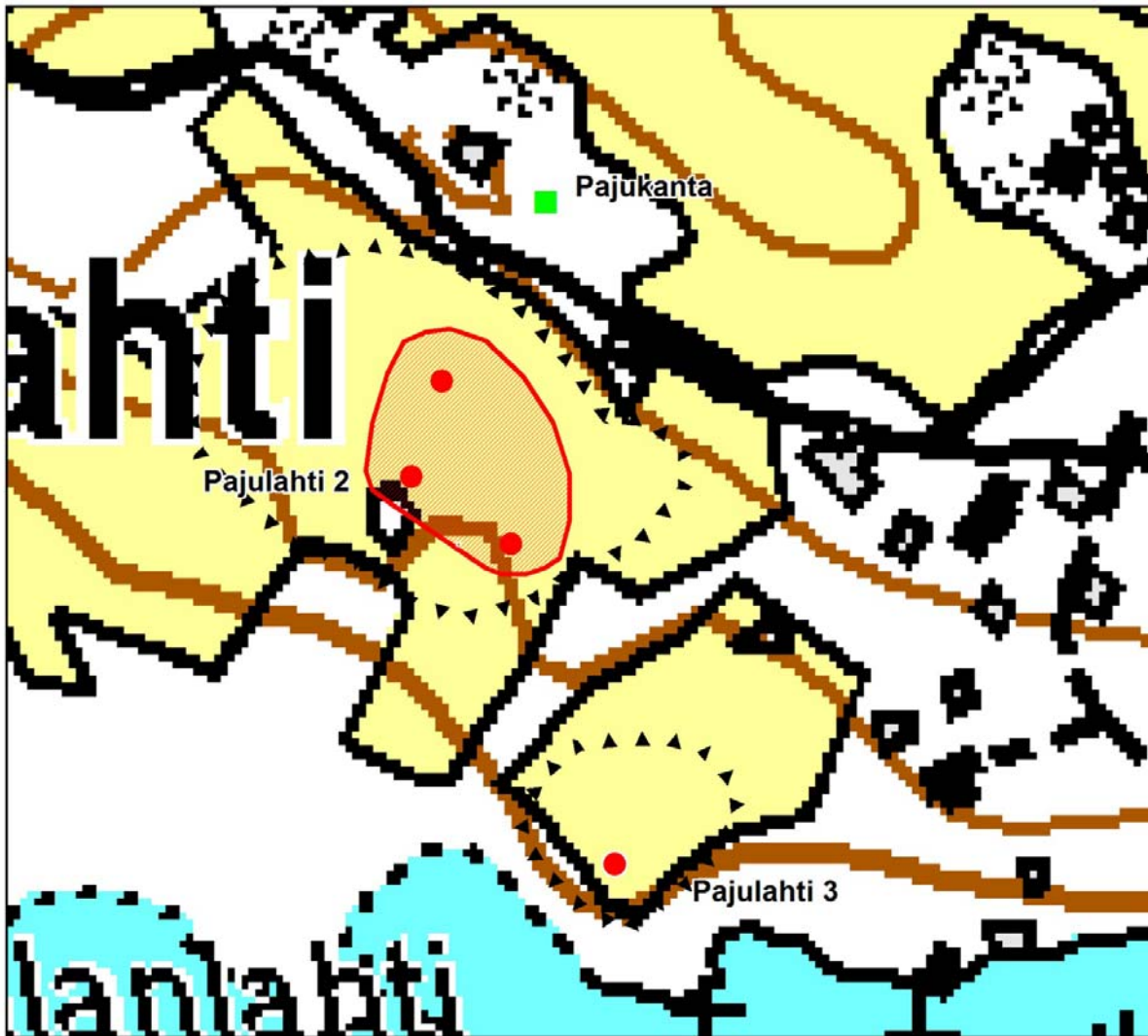
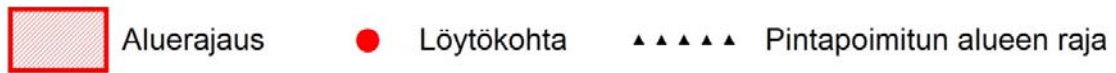

Kartta 4. Nokia Pajulahti 2, yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000.

Nokia Pajulahti 2

Yleiskartta 1:2000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 5. Nokia Pajulahti 2, yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 2000.

2 NOKIA PAJULAHTI 3

Kunta	Nokia
Vanha kunta	Tottijärvi
Kylä	Pajulahti
Kaupunginosa	
Kohdenimi	Pajulahti 3
Muinaisjäännöstunnus	
Inventointinumero	2
MJ-tyyppi	löytöpaikat
MJ-tyypin tarkenne	irtolöytöpaikat
Ajoitus	esihistoriallinen
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	-
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	2123 02
Peruskartan nimi	Siuro
X1-koordinaatti	6810 588
X2-koordinaatti	
Y1-koordinaatti	2467 360
Y2-koordinaatti	
Z1-koordinaatti	0083
Z2-koordinaatti	
P1-koordinaatti	6815 774
P2-koordinaatti	
I1-koordinaatti	3307 154
I2-koordinaatti	
Koordinaattiselite	Tottijärven kirkosta 2,4 km ENE
MI-tiivistelmä	Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä länteen pistävän Pajulahden N-puolella, etelään/kaakkoon pistävällä niemekkeellä vanhan rantatörmän päällä. Löytöpaikka on savipeltoa.

Kohteen sijainti ja kuvaus:

Kohde sijaitsee pellolla, Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden N-puolella, sen NW-pohjukassa olevan pienen Laurilanlahden N-rannalla. Löytöalue on pienellä etelään/kaakkoon pistävällä niemekkeellä lähellä sen kärkeä vanhan rantatörmän päällä noin 30 m rannasta. Niemeke on loivasti kaakkoon viettävää savipeltoa, ja sen tausta nousee loivasti noin 60 m matkan jyrkästi kohoavaan törmän tyveen asti (kohde Pajulahti 2 sijaitsee tämän törmän päällä). Löytöpaikasta kaakkoon maasto laskee kivikkoisena rantaan. Löytöpaikan kohdalla niemekkeen törmät ovat selvät (noin 1,5-2m), mutta loivenevat noin 15 m siitä sekä koillisessa että luoteessa. Löytöpaikan taustalle on ajettu paljon maata/savea läheiseltä talotyömaalta – maansiirrot eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet löytöpaikan alueeseen niemen kärjessä: piiesine löytyi peltosavesta osin sammaleen alta paikalla tehdyn pintapöiminnän yhteydessä. Muita löytöjä ei tehty, pelto on pääasiassa umpeenkasvanut.

Kiinteistötiedot:

Kiinteistötunnus 536-441-7-59

Aiemmat löydöt:

-

Tutkimukset:

Inventointi: Kerkko Nordqvist 2011.

Havaintomahdollisuudet:

Huonot. Pelto kyntämätön ja suurelta osin umpeenkasvanut

Kohteen laajuus:

-

Ehdotus suoja-alueeksi:

-

Luokitusehdotus:

-

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Pajulahden—Huhtaan vesihuoltolinjan rakentaminen (2011).

Suosittelvat jatkotoimenpiteet:

Jatkotarkastus ja pintapoiminta. Topografisesti kohde voisi sopia kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Lähistön kohteet:

Pajulahti 1 (MJ-rekisteri 1000002241), kivikautinen asuinpaikka, 0,6 km NW.

Pajulahti 2 (MJ-rekisteri 1000007114), kivikautinen asuinpaikka, 0,1 km NW.

Pajulahti (Pajulax) (MJ-rekisteri 1000018641), historiallinen kylänpaikka, 0,4 km SW.

Löydöt:

KM 38832, piiesine 1 kpl

Digitaalikuvat:

KYY 73:12

Kartat:

1:20 000, 1:5000

Kuva 2. Nokia Pajulahti 3, löytöpaikka niemen kärjessä hieman törmän reunassa olevista katajista vasemmalle. Kohti SE. 6.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Nokia Pajulahti 3

Peruskarttaote 1:20000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 6. Nokia Pajulahti 3, peruskarttaote. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 20 000.

Nokia Pajulahti 3

Yleiskartta 1:5000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

● Löytökohta   ▲▲▲▲▲ Pintapoimitun alueen raja

Kartta 7. Nokia Pajulahti 3, yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000.

3 NOKIA HUHTAA (HUCHTIS)

Kunta	Nokia
Vanha kunta	Tottijärvi
Kylä	Huhtaa
Kaupunginosa	
Kohdenimi	Huhtaa (Huchtis)
Muinaisjäännöstunnus	
Inventointinumero	3
MJ-tyyppi	asuinpaikat, kivirakenteet
MJ-tyyppin tarkenne	kylänpaikat, talonpohjat, röykkiöt
Ajoitus	historiallinen
Selkeä ajoitus	1500-1900-luvut
Rauhoitusluokka	-
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	2123 02
Peruskartan nimi	Siuro
X1-koordinaatti	6811 555
X2-koordinaatti	6811 661
Y1-koordinaatti	2468 150
Y2-koordinaatti	2468 282
Z1-koordinaatti	0083
Z2-koordinaatti	0085
P1-koordinaatti	6816 703
P2-koordinaatti	6816 803
I1-koordinaatti	3307 987
I2-koordinaatti	3308 124
Koordinaattiselite	Kylätontin reunapisteet (rajaus kartta-analyysin ja maastotarkastuksen perusteella)
MI-tiivistelmä	Huhtaan kylä mainitaan asiakirjalähteissä ensimmäistä kertaa vuonna 1540 neljän talon laajuisena. Kylätontin rajaus on tehty vuoden 1765 kartan ja maastotarkastuksen perusteella. Kylätontin alue on nykyään täysin asuttu.

Kohteen sijainti ja kuvaus:

Huhtaan keskiaikainen kylätontti sijaitsee Nokian kaupungin eteläosassa, Pyhäjärven länsi- ja Huhtaanlahden luoteisrannalla, matalalla savikoiden keskellä olevalla moreenimäellä. Tontin kaakkoispuolella on Huhtaanlahteen johtava notkelma – Huhtaanlahden rannalla on aiemmin sijainnut laivaranta ja talvitien pää. Kylätontin alue on kokonaisuudessaan asuttua aluetta, avointa pihamaata ja nurmikkoa. Nykyään paikalla olevat rakennukset ovat pääasiassa 1900-luvulta (vanhimmat ilmeisesti 1800-luvun lopulta), ja koostuvat lähinnä omakotitaloista ja tilojen piharakennuksista. Kylätontin ympärillä on peltoja, jotka liittyvät maisemallisesti sen yhteyteen.

Huhtaan kylä mainitaan ensimmäistä kertaa maakirjoissa vuonna 1540, jolloin alueella on sijainnut neljä taloa (Kaarninen 1998: 19; Suomen asutus 1560-luvulla: 113—115; Suvanto 1973: 217; 2001: 1041—1042) – Huhtaa-nimen lisäksi kylä esiintyy lähteissä nimillä Huctisby, Huchtis, Huctann ja Huchtain (Suvanto 2001: 1041). Kylätontti on mahdollista paikantaa vuonna 1765 tehdyn tiluskartan perusteella (H. Löfvendahl), jota on myös käytetty vuoden 1787 isojakokartan pohjana (C.H. Vallenström). Näiden karttojen avulla on edelleen mahdollista erottaa maaston pääpiirteet: tontit, tielinjat ja tietyt peltokuviot. 1700-luvun karttoihin alueelle on merkitty neljä (tai viisi) tonttia, jotka ovat edelleen asuttuja.

Kylätontin halkaisevat tiet ja niiden risteys sijaitsevat myös nykyään karkeasti samassa paikassa kuin 1700-luvulla. Risteysalue edelleen on avoin ja rakentamaton, eikä siinä ilmeisesti koskaan ole rakennuksia ollutkaan.. Tiet ovat aikojen kuluessa siirtyneet kuitenkin joitain metrejä etelään, ja myös tiessä ollut jyrkkä mutka on loiventunut: Poukan tilan (Huhtaantanhua 4) edellisen päärakennuksen vanha nurkkakivi sanotaan näkyvän nykyisen tien länsireunassa – näin ollen aivan tonttien 1 ja 2 pohjois- ja itäreunat ovat saattaneet jäädä tien/ojien alle. Samoin tien linjaus heti kylätontin lounaispuolella on muuttunut hieman, sillä vuoden 1765 kartassa näkyvä silta on sijainnut 1800-luvulla rakennetun Pappilan kohdalla, parikymmentä metriä nykyisillasta kaakkoon.

Kylätontin säilyneisyyden ja rajojen tarkempi määrittäminen vaatii koekaivauksia. Suunnitteilla oleva vesihuoltolinja ei näytä tuhoavan mitään näkyviä historiallisia rakenteita, mutta koska on mahdollista että maan alla on paikoin säilynyt historiallisesti merkittäviä rakenteita tai kerroksia, on linjan kaivaustöiden yhteydessä syytä suorittaa arkeologinen valvonta.

Huhtaantanhuan eteläpuoli

Vuoden 1765 karttaan merkityn kylätontin eteläpuoliskon muodostavat tontit 1 ja 2 sijaitsevat nykyään Poukan päärakennuksen (Huhtaantanhua 4) ja suuren piharakennuksen sekä pihamaan ja nurmen alueella ja alla. Pihan koillisreunassa tien vieressä on näkyvissä myös aiemman, 1900-luvulla puretun päärakennuksen jäänteitä. Muita selviä rakennusjäänteitä ei ole havaittavissa. Aivan tontin pohjois- ja itäreunat lienevät nykyisen tien alla. Suunniteltu vesihuoltolinja ei vaikuta kylätontin tähän osaan.

Huhtaantanhuan pohjoispuoli

Huhtaantanhuan pohjoispuolella sijaitseva kylätontin osa (vuoden 1765 kartassa nro 3) on nykyään jaettu kahdeksi tontiksi, joilla molemmilla on asuintalo ja piharakennuksia (Huhtaantanhua 3 ja 5). Tontin eteläreunassa lähellä tietä on lisäksi näkyvissä navetansillan

kiviperustus sekä rakennusjätettä/tiiliä peruna paikalla sijainneesta navetasta. Rakennus on ollut nykyisin tontilla olevan punaisen asuinrakennuksen (Huhtaantanhua 3) ja tien välisellä alueella (keskikoordinaatti noin $i=2468194$, $p=6811620$, $z=84$). Asukkaiden mukaan navetta on purettu 1950- tai 1960-luvuilla ja alunperin peräisin 1800-luvulta. Punaisen talon lounaiskulmassa ja Huhtaantanhua 5:n pihatien itäpuolella on näkyvissä navetan sillan suorakulmainen kiviperustus. Tämän lisäksi navetan alueella, joka jatkuu sillan perustuksista kaakkoon lähelle Huhtaantanhua 3:n pihatietä, näkyy joitain (perustus)kiviä sekä tiilen paloja, mutta sillan perustusten lisäksi varsinaisia rakenteita ei maanpinnalle näkynyt.

Tontin pohjoisosassa on lisäksi kertoman mukaan sijainnut 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa kaksi päärakennusta. Huhtaantanhua 5 tontilla ollut päärakennus on sijainnut nykyisen asuinrakennuksen takana nykyisellä pihamaalla (noin $i=2468195$, $p=6811671$, $z=85$). Siitä on näkyvissä keskellä pihaa oleva kiviraunio (jossa istutuksia), joka kertoman mukaan on uunin pohja. Huhtaantanhua 3 tontilla ollut päärakennus on sijainnut nykyisen keltaisen saunamökin paikalla (noin $i=2468213$, $p=6811638$, $z=85$) – päärakennukset ovat sijainneet lähellä toisiaan, päädyt vain joitain metrejä toisistaan. Tästä rakennuksesta on jäljellä kellari heti saunamökin kaakkoispuolella. Lisäksi tontin itärajalla kuusikossa on näkyvissä kevytrakenteisen vajan nurkkakivet. Suunniteltu vesihuoltolinja kulkee tämän tontin eteläosan halki, pääasiassa purettun navetan alueen kohdalta – tontin eteläosaan on kertoman mukaan kaivettu aiemminkin putkia ja kaapeleita.

Huhtaantien itäpuoli

Teiden risteyksen ja Huhtaantien itäpuolella sijaitseva kylätontin osa (Huhtaantie 223) on edelleen asuttu (vuoden 1765 kartassa tontin 4 itäpää on erotettu omaksi alueekseen no 5, jolla on sijainnut torppa – vuoden 1787 kartassa tontti 4 kattaa molemmat alueet). Tonttimaa rajautuu päärakennuksen, piharakennuksen ja navetan väliselle alueelle. Nykyinen rakennuskanta on peräisin 1890-luvun lopulta. Pihamaa on avointa hiekkaa ja nurmea, jossa on paikoin näkyvissä kiviä, muttei mitään selviä rakenteita. Pihassa, navetan kulmalla sijaitsee vanha kivinen kaivo. Pihan johtavan tien eteläpuolella on lisäksi kaksi kivirauniota. Näistä ensimmäinen (nro 1) sijaitsee 3 m portilta kaakkoon ja on pyöreähkö, halkaisijaltaan 2,5—3 m ja korkeudeltaan 30—40 cm ($i=3308065$, $p=6816730$, $z=83$). Toinen raunio (nro 2) sijaitsee tästä noin 10 m itään, on muodoltaan kolmikulmainen ja kooltaan 2 x 3 x 0,4, m ($i=3308079$, $p=6816724$, $z=83$). Kasojen funktiosta ei ole tietoa. Paikalla ei muistettu olleen mitään rakennuksia, ja on mahdollista, että kasat ovat peräisin läheisten viemäri- ja lämpöputkien tai öljysäiliön maahan kaivamisesta – ne voivat kuitenkin olla myös vanhempaa perua. Rakennuksenpohjia paikalle ei pysty hahmottamaan, sillä alue on yleisesti melko kivistä. Tontin lounaiskulmassa on täytetyn betonikellarin jäänteet. Tilan portin pielessä, sen lounaispuolella tien reunassa on vanha rajakivi, johon on hakattu halkaisijaltaan 10—15 cm rinkula. Suunniteltu vesihuoltolinja leikkaa tonttia aivan sen lounaiskulmassa – alueella on ennestään vanhoja putki- ja viemärikaivantoja, mutta suunniteltu linja kulkee porttia lähempänä olevan kiviraunion vierestä.

Kiinteistötiedot:

Kiinteistötunnus 536-440-2-53

Kiinteistötunnus 536-440-3-82

Kiinteistötunnus 536-440-3-84

Kiinteistötunnus 536-440-4-39

Kiinteistötunnus 536-440-9-1

Aiemmat löydöt :

-

Tutkimukset :

Inventointi: Kerkko Nordqvist 2011

Havaintomahdollisuudet :

Kohtalaiset. Kylätontti on kokonaisuudessaan rakennettu ja asuttu.

Kohteen laajuus:

Pohjois—etelä-suunnassa 50—100 m ja itä—länsisuunnassa noin 40—130 m. Kohteen arvioitu kokonaispinta-ala on noin 0,6 ha.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Rakenteiden (kivirauniot 1 ja 2) kohdalla 2 m.

Luokitusehdotus:

2 (kivirauniot 1 ja 2). Historiallisen kartta-aineiston perusteella paikannettu, edelleen asuttu kylätontti. Alue, jolla sijaitsee muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Niiden paikantaminen, arvon selvittäminen sekä kylätontin tarkempi rajaus ja säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia (koekaivauksia).

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Pajulahden—Huhtaan vesihuoltolinjan rakentaminen (2011).

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Ks. kohta ”Luokitusehdotus”

Lähistön kohteet:

-

Löydöt:

-

Digitaalikuvat:

KYY 73:1—7

Kartat:

1:20000, 1:5000, 1:2000

Kuva 3. Nokia Huhtaa (Huchtis), kylätontti, näkymä risteyksestä Huhtaantanhuan suuntaan, tontit 1 ja 2 tien vasemmalla ja 3 tien oikealla puolella. Kohti W—N. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 4. Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kiviraunio 2 pihatien S reunassa. Kohti SE. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 5. Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kiviraunio 1 pihatien S reunassa lähellä porttia. Kohti SW. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 6. Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kuvattu kiviraunion 1 kohdalta, kiviraunio 2 tien oikealla puolella omenapuun takana. Kohti NE—E. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 7. Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskuva kylätontista etelästä, Huhtaantieltä nähtynä, tontit 1 ja 2 tien vasemmalla puolella ja 4 tien oikealla puolella. Kohti NW—NE. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 8. Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 3, kuvattu Huhtaantanhualta, vanha navetanpaikka pihatien takana punaisen talon ja tien välissä. Kohti NE. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 9. Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskuva kylätontista, kuvattu Huhtaantanhualta risteyksen suuntaan, tontti 3 tien vasemmalla ja 1—2 tien oikealla puolella, tontti 4 taustalla risteyksessä. Kohti NE—SE. 5.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Nokia Huhtaa (Huchtis)

Peruskarttaote 1:20000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 8. Nokia Huhtaa (Huchtis), peruskarttaote. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 20 000.

Kartta 9. Nokia Huhtaa (Huchtis), kylän tonttimaan ja lähiympäristö vuodelta 1765 (C. Löfvendahl) kartan mukaan. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000. Kylätontti merkitty punaisena (tontit numeroitu), pellot keltaisena ja niityt vihreänä alueena sekä tiet violetilla ja rantaviiva ja vedet punaisella viivalla (merkinnät K. Nordqvist).

Kartta 10. Nokia Huhtaa (Huchtis), kylän tonttimaa ja lähiympäristö vuoden 1787 (C.H. Vallenström) kartan mukaan. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000. Kylätontti merkitty punaisena (tontit numeroitu), pellot keltaisena ja niityt vihreänä alueena sekä tiet violetilla ja rantaviiva ja vedet punaisella viivalla (merkinnät K. Nordqvist).

Nokia Huhtaa (Huchtis)

Yleiskartta 1:5000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 11. Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000.

Nokia Huhtaa (Huchtis)

Yleiskartta 1:2000

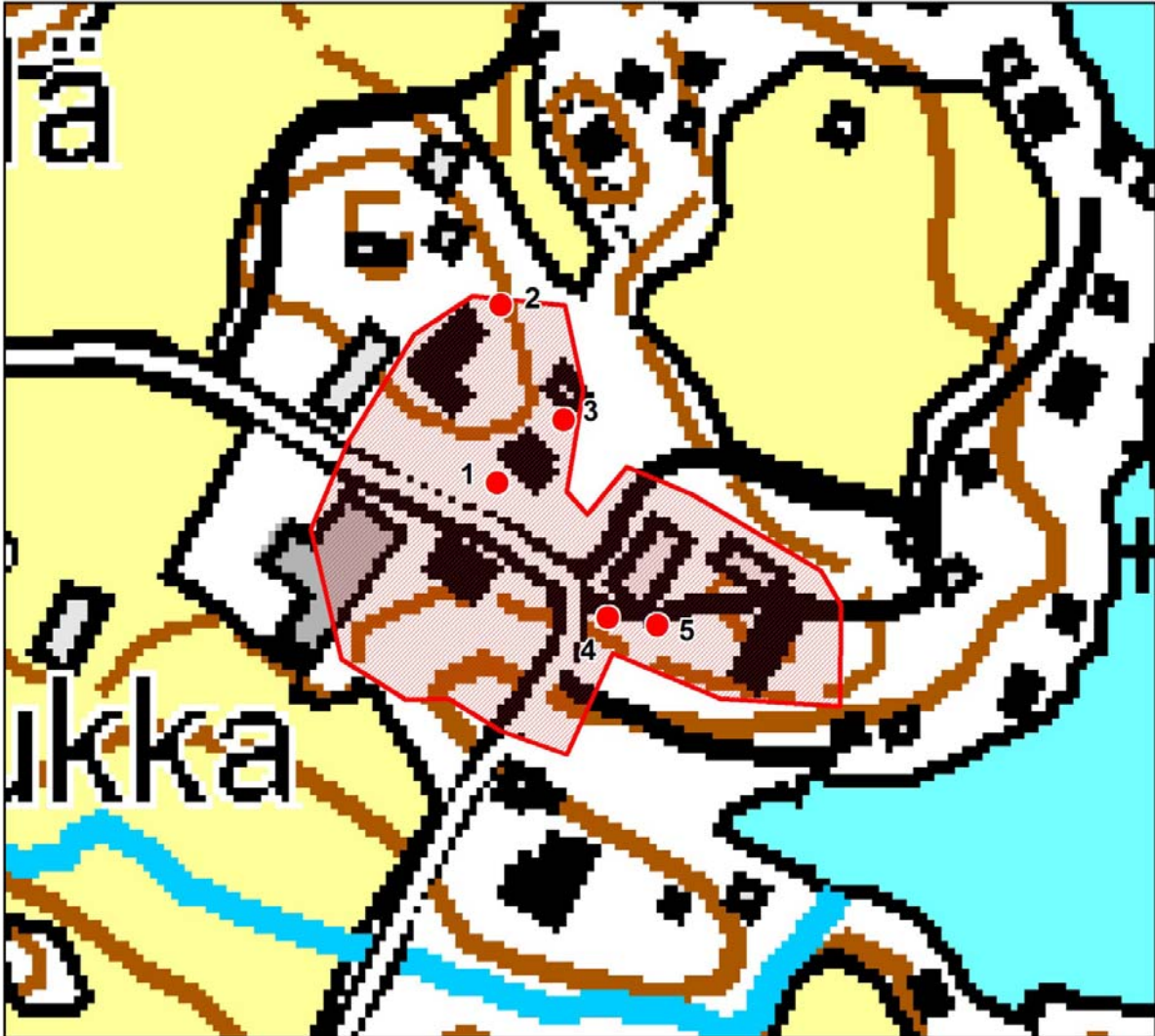
Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kylätontin aluerajaus

Rakenne / rakenteen jäännös

1 - Purettu navetta; 2 - Päärakennuksen uunin paikka; 3 - Kellari; 4 & 5 - Kiviraunio

Kartta 12. Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 2000.

4 NOKIA PAJUKANTA

Kunta	Nokia
Vanha kunta	Tottijärvi
Kylä	Pajulahti
Kaupunginosa	
Kohdenimi	Pajukanta
Muinaisjäännöstunnus	
Inventointinumero	4
MJ-tyyppi	kivirakenteet
MJ-tyypin tarkenne	
Ajoitus	historiallinen
Selkeä ajoitus	1800-1900-luku
Rauhoitusluokka	-
Lukumäärä	2
Peruskarttanumero	2123 02
Peruskartan nimi	Siuro
X1-koordinaatti	6810 780
X2-koordinaatti	6810 796
Y1-koordinaatti	2467 340
Y2-koordinaatti	2467 279
Z1-koordinaatti	0095
Z2-koordinaatti	
P1-koordinaatti	6815 966
P2-koordinaatti	6815 985
I1-koordinaatti	3307 142
I2-koordinaatti	3307 082
Koordinaattiselite	Tottijärven kirkosta 2,3 km ENE
MI-tiivistelmä	

Kohteen sijainti ja kuvaus:

Kohde sijaitsee Pyhäjärvestä (77,2 m mpy) länteen pistävän Pajulahden ja sen luoteispohjukassa olevan pienen Laurilanlahden pohjoispuolella. Löytöalue on kivisessä (maaperä kivikkoista moreenia ja savea), sekametsää kasvavassa metsäsaarekkeessa Ruskeapääntien varrella noin 200 m rannasta – sen etelä ja pohjoispuolella avautuvat pellot. Saarekkeessa tien pohjoispuolella sijaitsee vanha, harmaantunut ja nykyisin autiolta vaikuttava hirsimökki. Sen ympäriltä/pihapiiristä paikannettiin muutamia kiviaitoja (lisäksi mökin pohjoispuolella on useita roska- yms. kuoppia).

Kiviaidoista ensimmäinen löytyi noin 25 m talon itä/kaakkoispuolelta, mistä paikannettiin pitkä, lähes koko saarekkeen halki kulkeva aita. Se alkaa tien reunasta ja on SW—NE suuntainen. Aidan kokonaispituus on noin 30 m (noin 10 m eteläpäätästä on 3—4 m aukko), ja se päättyy pohjoisessa suuriin maakiviin noin 10 m pellon reunasta. Aita on rakennettu melko kookkaista luonnonkivistä latomalla ilman laastia. Aita on monin paikoin rauennut – sen leveys on nykyään 1—3 kiveä (60—100 cm) ja korkeus 2—3 kiveä (50—80 cm). Toinen, pienempi aitarakennelma paikannettiin talosta noin 20 länteen, heti tien eteläpuolelta, tien ja pellon välistä. Tämän aidan pääosa on myös SW—NE suuntainen ja 10 m pitkä jatkuen tien reunasta pellon reunaan asti. Aita on täällä matalampi ja hajonneempi kuin talon itäpuolella: leveys ja korkeus ovat vain 1—2 kiveä, eli 40—70 cm. Tien reunassa aita kääntyy suorassa kulmassa SE ja jatkuu epämääräisenä (1—2 kiven vahvuisena) vielä noin 6 m tietä seuraten – tien rakentaminen on tuhonnut aidan, sillä yksittäisiä kiviä lojuu tien varressa kauempanakin kaakossa. Aitojen suunta ja paikka käy yksiin nykykartoissa näkyvän tonttirajauksen kanssa.

Kiinteistötiedot:

Kiinteistötunnus 536-441-7-5

Aiemmat löydöt:

-

Tutkimukset:

Inventointi: Kerkko Nordqvist 2011.

Havaintomahdollisuudet:

Hyvät.

Kohteen laajuus:

Itä—länsisuunnassa noin 60 m ja pohjois—eteläsuunnassa noin 40 m.

Ehdotus suoja-alueeksi:

-

Luokitusehdotus:

-

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

-

Suosittelvat jatkotoimenpiteet:

-

Lähistön kohteet:

Pajulahti 1 (MJ-rekisteri 1000002241), kivikautinen asuinpaikka, 0,5 km NW.

Pajulahti 2 (MJ-rekisteri 1000007114), kivikautinen asuinpaikka, 0,1 km S.

Pajulahti 3, kivikautinen irtolöytöpaikka, 0,2 km SE.

Pajulahti (Pajulax) (MJ-rekisteri 1000018641), historiallinen kylänpaikka, 0,5 km SW.

Löydöt:

-

Digitaalikuvat:

KYY 73:8—10

Kartat:

1:20000, 1:5000

Kuva 10. Nokia Pajukanta, itäisempi kiviaita kuvattuna pellonpuoleisesta päästä. Kohti SW. 6.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 11. Nokia Pajukanta, läntisempi kiviaita kuvattuna tieltä kohti peltoa. Kohti SW. 6.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Kuva 12. Nokia Pajukanta, itäisempi kiviaita kuvan oikeassa reunassa, läntisempi tien vasemmalla puolella mutkassa olevien mäntyjen luona, autio talo kuvan keskellä. Kohti W—NE. 6.5.2011, Kerkko Nordqvist.

Nokia Pajukanta

Peruskarttaote 1:20000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

Kartta 13. Nokia Pajukanta, peruskarttaote. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 20 000.

Nokia Pajukanta

Yleiskartta 1:5000

Pohjakartta: ote PerusCD:ltä, © Maanmittauslaitos

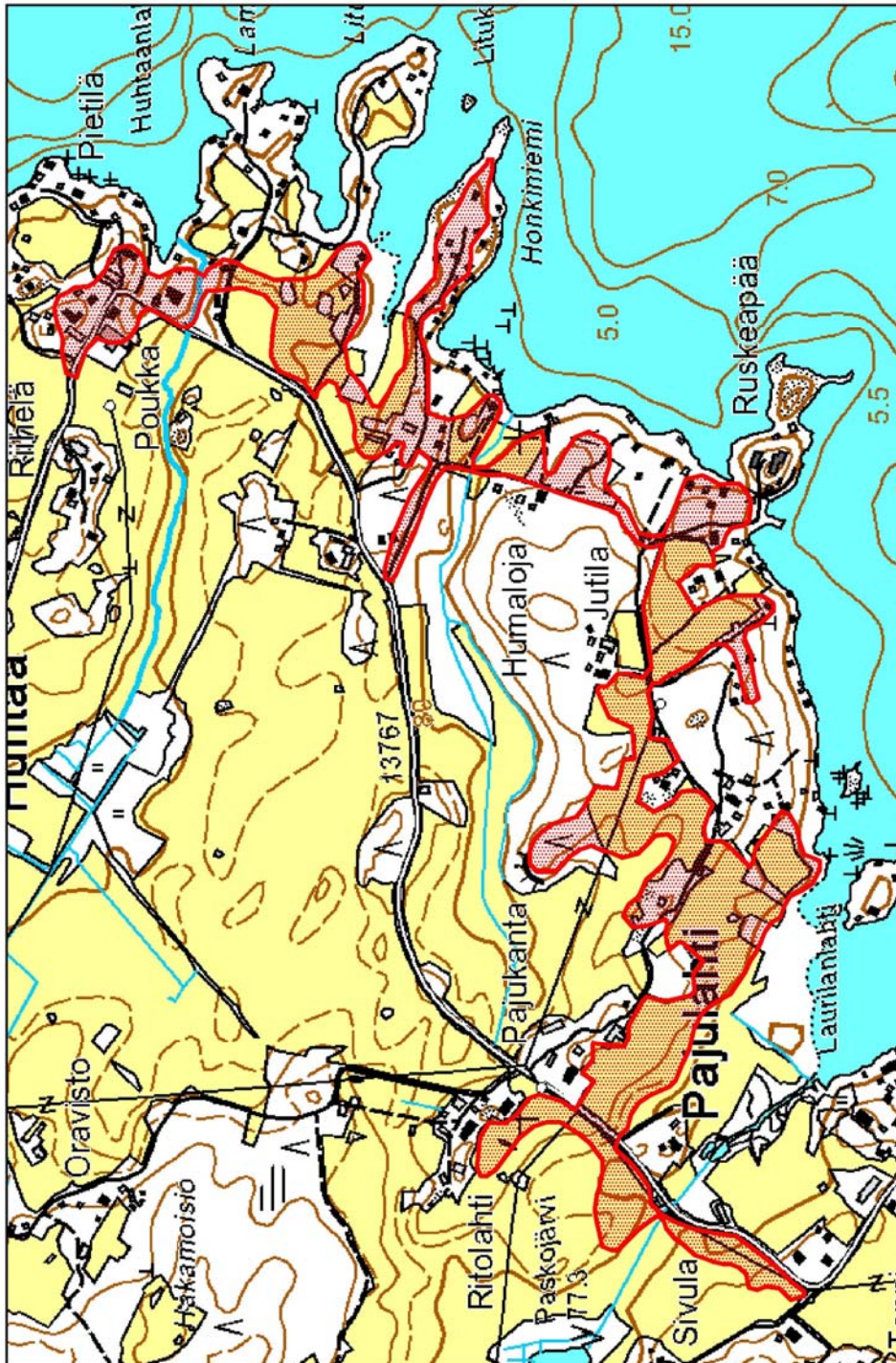
● Löytökohta   — Kiviaita

Kartta 14. Nokia Pajukanta, yleiskartta. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 5000.

INVENTOINNISSA TARKASTETUT ALUEET

Pohjakartta © Maanmittauslaitos, PISA/020/2006. MK 1: 10 000.

LÖYTÖLUETTELO

Luettelo Nokian Huhtaan—Pajulahden vesihuoltolinjan arkeologisen inventoinnin (2011) yhteydessä talteenotetuista löydöistä (KM 38831—38832, diar. 14.06.2011).

KM 38831 NOKIA PAJULAHTI 2

KM 38831:1 Piikaapimen fragmentti, 1 kpl, 6,6 g, 26 x 18 x 6—12 mm, vaaleanharmaata raidallista piitä.

KM 38831:2 Piiesine (pora), 1 kpl, 25,4 g, 44 x 7—35 x 4—21 mm, harmaata piitä.

KM 38832 NOKIA PAJULAHTI 3

KM 38832 Piiesine, 1 kpl, 6,3 g, 32 x 24 x 7 mm, harmaata piitä.

DIGITAALIKUVALUETTELO

Luettelo Nokian Huhtaan—Pajulahden vesihuoltolinjan arkeologisen inventoinnin (2011) yhteydessä otetuista digitaalisista valokuvista.

Kaikki kuvat: Kerikko Nordqvist (KN)

Kuvat on luetteloitu Tampereen museoiden Siiri-kuvatietokantaan (KYY 73).

Nro	Aihe	Kohdi	Kuvaaja	Pvm.
1	Nokia Huhtaa (Huchtis), kylätontti, näkymä risteyksestä Huhtaantanhuan suuntaan, tontit 1 ja 2 tien vasemmalla ja 3 tien oikealla puolella.	W—N	KN	05.05.
2	Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kiviraunio 2 pihatien S reunassa.	SE	KN	05.05.
3	Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kiviraunio 1 pihatien S reunassa lähellä porttia.	SW	KN	05.05.
4	Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 4, kuvattu kiviraunion 1 kohdalta, kiviraunio 2 tien oikealla puolella omenapuun takana.	NE—E	KN	05.05.
5	Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskuva kylätontista etelästä, Huhtaantietä nähtynä, tontit 1 ja 2 tien vasemmalla puolella ja 4 tien oikealla puolella.	NW—NE	KN	05.05.
6	Nokia Huhtaa (Huchtis), tontti 3, kuvattu Huhtaantanhualta, vanha navetapaikka piha-tien takana punaisen talon ja tien välissä.	NE	KN	05.05.
7	Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskuva kylätontista, kuvattu Huhtaantanhualta risteyksen suuntaan, tontti 3 tien vasemmalla ja 1—2 tien oikealla puolella, tontti 4 taustalla risteyksessä.	NE—SE	KN	05.05.
8	Nokia Pajukanta, itäisempi kivivaiaa kuvattuna pellonpuoleisesta päästä.	SW	KN	06.05.
9	Nokia Pajukanta, läntisempi kivivaiaa kuvattuna tieltä kohti peltoa.	SW	KN	06.05.
10	Nokia Pajukanta, itäisempi kivivaiaa kuvan oikeassa reunassa, läntisempi tien vasemmalla puolella mutkassa olevien mäntyjen luona, autio talo kuvan keskellä.	W—NE.	KN	06.05.
11	Nokia Pajulahdi 2, asuinpaikka, löytöpaikat kuvan vasemmassa reunassa (2003), sekä kuvan keskellä, suuren kiven ja oikealla olevan metsän reunan välissä.	SW—NW	KN	06.05.
12	Nokia Pajulahdi 3, löytöpaikka niemen kärjessä hieman törmän reunassa olevista katajista vasemmalle.	SE.	KN	06.05.

KARTTALUETTELO

Kaikissa kartoissa käytetty pohjakartta: © Maanmittauslaitos, Pisa lupa 020/2066

Nro	Aihe	Mittakaava
1	Tutkimusalueen sijainti	1: 200 000
2	Tutkimuksissa löydetty ja tarkastetut muinaisjännökset	1: 10 000
3	Nokia Pajulahti 2, peruskarttaote	1: 20 000
4	Nokia Pajulahti 2, yleiskartta	1: 5000
5	Nokia Pajulahti 2, yleiskartta	1: 2000
6	Nokia Pajulahti 3, peruskarttaote	1: 20 000
7	Nokia Pajulahti 3, yleiskartta	1: 5000
8	Nokia Huhtaa (Huchtis), peruskarttaote	1: 20 000
9	Nokia Huhtaa (Huchtis), kylän tonttimaan ja lähiympäristö vuoden 1765 (C. Löfvendahl) kartan mukaan.	1: 5000
10	Nokia Huhtaa (Huchtis), kylän tonttimaan ja lähiympäristö vuoden 1787 (C.H. Vallenström) kartan mukaan.	1: 5000
11	Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskartta.	1: 5000
12	Nokia Huhtaa (Huchtis), yleiskartta	1: 2000
13	Nokia Pajukanta, peruskarttaote	1: 20 000
14	Nokia Pajukanta, yleiskartta	1: 5000